

Világ méretű felmérés a fákról

SOKAT BESZÉLÜNK A FÁKRÓL, AZT HISSZÜK, HOGY ISMERJÜK ŐKET, DE NAPJAINKIG NEM TÖRTÉNT RÉSZLETES FELMÉRÉS A FAFAJOK ELTERJEDÉSÉRŐL ÉS ÁLLAPOTÁRÓL. AZ UTÓBBI ÖT ÉVBEN 60 INTÉZMÉNY ÉS TÖBB MINT 500 SZAKÉRTŐ ELVÉGEZTE EZT A NAGY MUNKÁT.

Avizsgált 58 497 fajaj 30%-áról derült ki, hogy kihalás fenyegeti, és 142 fa tűnt el a természetes élőhelyéről. Leginkább az erdőirtás veszélyezteti a fákat, akár a mezőgazdasági terület növelése, akár építőanyag vagy tüzelő céljából vágják ki azokat.

A legnagyobb fajgazdagságot Közép- és Dél-Amerikában (23 631 fajajt) találták a felmérés során, a következő Délkelet-Ázsia és Afrika. A legtöbb veszélyeztetett fa is a trópusi Afrikában és Madagaszkáron jellemző, viszont Európában és Ázsia, valamint Amerika mérsékelt éghajlatú területein, ahol ritkábbak a fák, kevés veszélyeztetett fajt találtak. A felmérésről a fő szervező Botanikus Kertek Világszövetsége adott ki elgondolkodtató összefoglalót.

Sajnos sokan még mindig a faanyag forrásként tekintenek a fákra, pedig megszámlálhatatlan élőlénynek nyújt életteret egyetlen fa is, hát még egy erdő. Napjainkban állapították meg, hogy egy brit tölgyfa 2300 más élőlényel áll kapcsolatban! A fakitermelés világszerte az erdők eltűnéséhez vezet, illetve gazdaságnak tekintett, gyorsan fejlődő fajokkal ültetik be az erdők helyét, ami nem pótolja az eredeti növényzetet és elszegényíti a környezetet.

Ma a szárazföldek 31%-át borítja erdő, és ezek az erdők rendkívül fontos szerepet töltenek be a Föld biogeokémiai folyamataiban, a talajképződésben, a víz, a tápanyagok és a szén körforgásában. Az erdőkben halmozódott fel bolygónk szárazföldi szénkészletének a fele, és az édesvíz háromnegyede származik erdős vízgyűjtő területekről. Ráadásul az említett szerteágazó kapcsolat miatt az erdő pusztulása rengeteg más élőlényt ránt magával, így teljes ökoszisztémák kerülnek veszélybe. Főként az emberi tevékenység vezet a hirtelen ökoszisztéma-összeomláshoz, ami azt jelenti, hogy a sérült természeti rendszert egy másik, fajokban szegényebb rendszer váltja fel, általában helyrehozhatatlanul. Többé-kevésbé

természetes eredetű is lehet ez a veszély, mint például a hatalmas kaliforniai, ausztráliai, indonéziai erdőtűzek. A kihalással fenyegetett élőlényeket számba vevő Vörös Könyvben már veszélyeztetett ökoszisztémák is szerepelnek, például az Ausztráliához tartozó Lord Howe sziget mohás kőderdeje vagy Szenegál és Mauritánia akáciaerdői.

Egyetlen fa is megszámlálhatatlan élőlénynek nyújt életteret

Szerencsére folyamatosan erősödnek a természetvédelmi törekvések, ma a szárazföldi területek több mint 15%-a élvez valamilyen védettséget. A legjobb módszer a helyi erdők szigorú védelme, de a botanikus kertek, magbankok is fontos őrzői ezeknek a növényeknek. Ma az ismert fajajok harmada megtalálható legalább egy botanikus kertben.

H. Cs.